

Список використаної літератури

1. Підсумки діяльності страхових компаній за 2011 рік. [Електронний ресурс] / Нацкомфінпослуг. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk_4kv_2011.pdf.
2. Підсумки діяльності страхових компаній за 2012 рік. [Електронний ресурс] / Нацкомфінпослуг. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/SK_IV_kv_%202012.pdf.
3. Підсумки діяльності страхових компаній за 2013 рік. [Електронний ресурс] / Нацкомфінпослуг. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_%202013.pdf.
4. Підсумки діяльності страхових компаній за 2014 рік. [Електронний ресурс] / Нацкомфінпослуг. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/sector/sk_%202014.pdf.
5. Insurance Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.insuranceeurope.eu/members/>.
6. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80/page3>.

УДК 368.025

В. Г. Баранова,

д.е.н., професор, зав. кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Ступінь зрілості економічних відносин у суспільстві характеризується низкою макроекономічних показників, одним з яких є наявність добре функціонуючого страхового ринку. У страхових відносинах реалізуються не тільки окремі інтереси певних учасників, але й всього суспільства: чим більш розвинуті ці відносини, тим більш захищеними є суспільні інтереси. Підкреслимо, що парадигмою сучасного страхового ринку повинен стати підхід, коли захист інтересів страхувальників розглядається як імператив, головна мета на засадах розширеного відтворення страхових відносин. Ефективність позитивних зрушень у національній системі страхування, які

відбувалися останнім часом, багато у чому знижена через фінансову кризу. Відтік фінансових ресурсів, банкрутство могутніх промислових підприємств і банківських установ негативно позначилося на стані страхового сектора. Слід враховувати також той факт, що економіка України і так знаходилася у незадовільному стані, а позитивні зрушення, які відбувалися у фінансовому, зокрема банківському секторі і на які покладалося чимало надій, були знецінені інфляційними процесами. Фінансова криза призвела також до того, що низка програм фінансового характеру була припинена на невизначений час. Крім того, аналіз показав, що економічні інтереси страхувальників недостатньо враховуються, іноді ігноруються. Тому для потреб власного виживання вітчизняному страховому бізнесу слід радикально змінити свою ринкову ідеологію. Сьогодні з'явилася можливість коригування шляхів розвитку страхового сектору з урахуванням набутого досвіду.

У світі постійно спостерігається тенденція виникнення нових соціальних ризиків, що стимулює розвиток системи страхування. До основних чинників, які породжують соціальні ризики, відносяться демографічна і фінансово-економічна ситуації у країні. Вважаємо, що ефективного захисту можна досягти шляхом впровадження системи реального обов'язкового страхування, системи превентивного захисту та створення централізованого фонду страхових гарантій. Система обов'язкового страхування об'єднує майнові і соціальні ризики. Тому поряд із державними фондами (наприклад, такими, як фонд соціального страхування на випадок безробіття) має бути надана можливість здійснювати аналогічне страхування у недержавних фондах.

В обов'язкові види страхування, крім існуючих, доцільно ввести страхування житлового фонду (за рахунок власників та місцевих бюджетів. Це стає можливим та доцільним з огляду на активне створення ОСББ), страхування екологічних ризиків, страхування відповідальності будівників, відповідальності виробників продукції, яка безпосередньо впливає на життя та здоров'я людини. Введення обов'язкових видів страхування повинно ґрунтуватися на економічній та соціальній доцільності. Обов'язковість страхування вирішує завдання захисту майнових інтересів держави шляхом

перекладання обов'язків відшкодування збитків на фінансовий сектор. Тому при введенні обов'язкового страхування необхідним є проведення комплексу робіт з інвентаризації об'єктів (ризиків), що підлягають обов'язковому страхуванню, та відповідної попередньої експертизи. Введення обов'язкового страхування передбачає визначення джерел фінансування страхових внесків. Засадою для визначення платника внесків має стати право власності. Обов'язкове страхування найбільш соціально вагомих ризиків дозволить залучити додаткові кошти в економіку у якості інвестицій.

Щодо необхідності скорочення переліку обов'язкових видів страхування, який закріплений у законодавстві, ми підтримуємо цю тезу. Разом з тим, вважаємо за необхідне додати, що слід розрізняти законодавчо закріплений перелік обов'язкових видів страхування від суспільно визнаного «переліку» видів страхування. Тому важливим завданням при удосконаленні страхового законодавства є, по-перше, визначення суспільно визнаних видів страхування; по-друге, узгодження переліку обов'язкових видів страхування із суспільно визнаними, при визнанні останніх пріоритетними.

Під суспільно визнаними видами страхування ми розуміємо такі страхові ризики, які мають значні страхові наслідки та суттєве значення у забезпеченні захисту суспільства (торкаються значної кількості людей), значне страхове відшкодування та можуть бути прийняті на страхування (тобто відповідають критеріям ризиків, визнаних як страхові).

Необхідність визначення переліку суспільно визнаних видів страхування зумовлена наступним:

- кількість та масштаби втрат від наслідків діяльності людини постійно збільшуються. При цьому на державу покладається все більша відповідальність за компенсацію збитків;

- страхова система, незважаючи на її динамічний розвиток, знаходиться у стадії формування і не має потужного фінансового потенціалу, який би забезпечував покриття більшості ризиків, що виникають у суспільстві;

- нестабільна економіка, значні інфляційні процеси, політична нестабільність не дозволяють населенню та юридичним особам зробити такі

заощадження, розмір яких давав би можливість здійснювати страхування за бажанням (тобто без додаткового стимулювання).

У межах загальної концепції потребує розробки напрямок з розвитку регіональних ринків страхування. Надмірна концентрація страховиків у центрі негативно впливає на розширення страхового поля, впровадження регіональних інвестиційних проєктів, підвищення довіри до страховиків з боку населення та підприємців. До цієї проблеми тісно примикає питання розвитку страхової інфраструктури.

Список використаної літератури

1. Офіційна інтернет-сторінка Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційна інтернет-сторінка Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua>.

УДК 368

О. В. Баранова,

к.е.н., доцент, доцент кафедри страхування,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

РИНОК СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ

В Україні протягом тривалого періоду від 2013 і дотепер спостерігається системна криза. Прояви якої відображаються і в політичній системі – зміна влади в державі, перехід на нові децентралізовані методи управління в регіонах країни, і в системі оборони – анексія АР Крим та військові дії в Донецькій і Луганській областях. Під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників значно поглибилася економічна криза.